

Táknatréð rís í Urriðaholti

Á morgun rís í Urriðaholti ofan við byggð í Garðabæ stórt verk úr kopar sem **Gabríela Friðriksdóttir** hefur hannað í samstarfi við franska tvíeykið í hönnunar-fyrirtækinu m/m. Er það fyrsta mannvirkið sem rís í fyrirhuguðu byggingarlandi þar við jaðar Heiðmerkur.

PÁLL BALDVIN BALDVINSSON MYNDLIST

Verkið er úr bronsi og verður einir fimm metr- ar á hæð. Gabríela kallar það minnisvarða – áminningu um möguleikana, innblásið af gjafmildi góðs samstarfs ólíkra aðila og endurspeglir þannig undirstöðu þeirrar byggðar sem rísa eigi í Urriðaholti.

Hugmyndina að verkinu segir Gabríela að megi rekja til þess þegar M/M-tvíeykið kom hingað til lands í tengslum við frönsku menningarhátíðina Pourquoi pas? snemma árs 2007. Þá hófst hugmyndavinna á bak við Tree of Signs og haldin var sýning í Hönnunarsafni Íslands í Garðabæ á frumteikningum að verkinu.

Tréð byggist á sömu leturgerð M/M og notuð var fyrir umslag utan um Meðúllu Bjarkar, og notað var sem grunnur undir allt prentað efni og þrívíða hluti sem þeir Mathias Augustyniak og Michael Amzalag unnu í samstarfi við Gabríelu fyrir Tvíæringinn í Feneyjum. Í Táknatrénu verður leturgerðin hins vegar algerlega þrívíð og teikningar Gabríelu mótaðar í lágmyndir sem hanga muna í trénu eins og ávextir eða fræ. „Þegar samstarf við Urriðaholt kom til tals og við hófum að kynna okkur hugmyndafræði þess kom hún heim og saman við hugmyndir okkar. Auk þess hafði okkur alltaf langað að setja tréð

upp á óbyggðu svæði,“ segir Gabríela.

„Við hjá Urriðaholti fréttum af M/M í gegnum menningarfulltrúa Garðabæjar og fórum stuttu síðar með þá Mathias og Michael í skoðunarferð upp undir Búrfellsgjána. Það er sjaldgæft að menn komist í tæri við jafn ósnortið land svo skammt frá byggð, enda hrifust þeir af náttúruferðinni. Skömmu síðar var ákveðið að tréð yrði fyrsta mannvirkið til að rísa í Urriðaholti. Það er skemmtilega táknrænt og gefur áþreifanleg skilaboð um gróanda og vöxt í Urriðaholti,“ segir Sigurður Gísli Pálmason, sem situr í stjórn Urriðaholts ehf.

Gabríela segir það besta við Táknatréð að það sé svo að segja stallalaust, ólíkt flestum listaverkum í opinberu rými. „Í slíkum rýmum finnst mér vera unnið á móti listinni með því að búa til fyrirfram ákveðinn ramma utan um allt, en þannig nær verkið sjaldan að þróast eðlilega og samsvara sér í umhverfinu,“ segir Gabríela. Hún segir þetta einnig speglast í því að leturgerðin sem notuð er í verkinu rammi ekki inn heldur skapi möguleika. „Hin formræna heimspeki og heimspekin á bak við Urriðaholt eiga vel saman. Það er að segja að spila með möguleikum náttúrunnar og rekast ekki á hana, heldur nota mjúk form sem mynda meira samspil.“

Verkið í málmsteypu í París. Brátt mun það gnæfa í Urriðaholti og taka á móti vindum úr norðri og suðvestri.

Gabríela Friðriksdóttir var fulltrúi Íslands á Feneyjtvíæringnum 2005. Sagt er um verk Gabríelu að í þeim birtist innra landslag, þar sem ímyndaður kynjaheimur forsögulegs tíma rennur saman við samtímann. Hún framkallar

heim þar sem engin rökvís orð geta dregið skýr mörk á milli myrkra tilfinninga og gleði, og í stað öryggiskenndar þarf áhorfandinn að kljást við tákn og minni. Gabríela leitar fanga í náttúrunni, tónlist og stefnulausum samræð-

um fólks og vinnur með ólíka miðla samtímans. Tvíeykið M/M er til húsa í París og í því eru þeir Mathias Augustyniak og Michael Amzalag. Þeir eru meðal þekktustu grafísku hönnuða samtímans. Michael Amzalag stundaði nám við hinn virta skóla École Nationale Supérieure des Arts Décoratifs í París og Mathias Augustyniak útskrifaðist með MA-gráðu frá Royal College of Art í London. Frá því að þeir stofnuðu M/M (París) hafa þeir komið víða við. Þeir hafa starfað með tónlistarmönnum á borð við Björk, hannað listaverkabækur fyrir söfn eins og Musée d'Art Moderne og Centre Pompidou í París og unnið náið með heimsfrægum listamönnum. Þar á meðal má nefna Philippe Parreno og Pierre Huyghe, en sá síðar nefndi sýndi nýverið verk sín í Listasafni Reykjavíkur á franskrum menningarhátíð. Þeir M/M hafa hannað fyrir tískuhúsin Yohji Yamamoto og Calvin Klein, lagt til ritstjórnarefni fyrir tímarit á borð við V Magazine og voru um tveggja ára skeið listrænar stjórnendur franska Vogue.

Hinn áhrifamikli listgagnrýnandi Hans Ulrich Obrist hefur sagt um M/M að tvíeykið hafi breytt hugmyndum manna í París til grafískrar hönnunar. Nú þykir það sjálfsagt að starf hönnuðar tengist samhlíða tísku, myndlist og tónlist, en þannig var það ekki fyrir fimmtán árum. Mathias Augustyniak og Michael Amzalag áttu sinn þátt í að breyta landslaginu í þessum efnunum á tíunda áratugnum með hönnun sinni og eru enn í fararbroddi þeirrar þróunar. Í raun má segja að þeir takmarki sig ekki við grafíska hönnun heldur skapi þeir sjónrænt tungumál sem brúar bilið milli ólíkra heima.

ÆGIFEGURÐ FJALLA Í MANNANNA VERKUM

I dag opna tvær sýningar á Kjarvalsstöðum í tengslum við Listahátíð á vegum Listasafns Reykjavíkur. Í samstarfi við Félag landslagsarkitekta, sem um þessar mundir fagnar þrjátíu afmæli, hefur landslagsarkitektinn og listakonan Martha Schwartz hannað sex metra háan sýningar-skála sem stendur í garðinum við húsið. Verkið er í raun skúlptúr, garður, landslag – allt í senn: hlíðar klæddar áli. Verkið kallar listakonan „Ég hata náttúruna Reykjavík“. Það er reist með tilstyrk Ingibjargar Kristjánsdóttur og Ólafs Ólafssonar.

Verk Mörthu kallast á við meginýninguna á Kjarvalsstöðum, Drauma um ægifegurð í íslenskrum myndlist, sem Æsa Sigurjónsdóttir tók saman og sett var upp í Brussel fyrr í vetur. Þar tekur Æsa til endurskoðunar náttúruhugtakið í verkum íslenskra myndlistarmanna í víðum skilningi. Þarna ægir öllu saman: tónuðum ljósmyndum Vigfúss Sigurgeirssonar sem kallast á við nýlegar myndir Spessa og Péturs Thomsen. Þar er stór skúlptúr Kristjáns Guðmundssonar frá 1988, Blá færsla úr fimm stórum pappírurullum, sem ekki hefur sést áður hér á landi. Þarna er að sjá landslag í verkum Olgu Bergmann, Ólafs Elíassonar, útleggningar Halldórs Ásgeirssonar, Gjörningaklúbbsins og fleiri á landslagshugtakinu í verkum okkar manna. Mun mörgum koma

á óvart hvernig landslagið teygir sig inn í konseptið eftir eftirfylgjumönnum þess í íslenskrum myndlist.

Æsa greinir frá athugunum sínum á ægifegurð landslagsins í ítarlegri ritgerð í sýningarskrá og rekur sporin í túni íslenskrar myndlistar, tengir viðleitni okkar að nema land í bókstaflegum skilningi í myndgerð af ýmsu tagi og setur hana í samhengi við tekinn en stundum falinna hugmynda í samtímanum og allt aftur til hins rómantíska tíma sem hóf til vega hugmyndina um hið villta í landinu um það leyti sem sótt var á skóga og öræfi Evrópu uns ekkert stóð eftir nema ókleif fjöll og friðaðir skikar.

Sýningin um ægifegurð í íslenskrum náttúru er samantekin og uppsett með tilstyrk Landsbankans og menntamálaráðuneytisins.

Sýningarnar á Kjarvalsstöðum verða uppi á Klambatúninu til 7. september.

So fucking peaceful, 2001, Daniel Magnússon. Birt með leyfi listamannsins.

